

STRATEGIE REGIONÁLNÍHO ROZVOJE ČR 2021+

Zdeněk Opravil

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR ve spolupráci s řadou územních partnerů, resortů a zástupců soukromého, neziskového a akademického sektoru vytvořilo Strategii regionálního rozvoje ČR 2021+ (SRR), jako národní strategický dokument v oblasti regionálního rozvoje. Dokument byl schválen vládou ČR usnesením č. 775/2019.

Ambicí dokumentu, v souladu se zákonem č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, je stanovit hlavní cíle regionální politiky v horizontu 7 let. **Hlavním smyslem je definovat, ve kterých tematických oblastech je potřebný územně specifický přístup a definovat, jaké (odlišné) intervence by měly být realizovány v odlišných územních oblastech.** SRR necílí na řešení všech problémů ČR, ale zaměřuje se pouze na oblasti, ve kterých je vhodně uplatňovat specifické územní nástroje. Pro řešení potřeb území se SRR zaměřuje na témata, která je nutně řešit intervencemi z národní úrovně, která mají určitá územní specifika nebo územní důsledky, a u kterých lze nalézt řešení problému.

Dokument je jedním ze základních kamenů pro nastavení čerpání ESI fondů, obsahuje tematické zaměření pro národní dotační tituly a zároveň je vodítkem pro krajské samosprávy při tvorbě nebo aktualizaci strategie rozvoje územního obvodu kraje. Stát prostřednictvím dokumentu otevřeně deklaruje své záměry na podporu regionů, které budou následně konkretizovány a realizovány prostřednictvím akčních plánů. SRR svým zaměřením vychází ze zastřešujícího dokumentu Strategický rámec Česko 2030 a není nadřazen dalším národním strategickým dokumentům, nicméně vstupuje do nich při definování územní dimenze.

Hlavní poslání dokumentu:

- Zajistit regionům podporu šitou na míru
- Podporovat zohlednění územní dimenze v rámci sektorových politik
- Rozvíjet strategické plánování na bázi funkčních regionů
- Posilovat spolupráci aktérů v území
- Zlepšovat koordinaci mezi strategickým a územním plánováním
- Rozvíjet chytrá řešení
- Zlepšovat práci s daty v oblasti regionálního rozvoje

Struktura cílů SRR je postavena na pěti územních cílech (Metropole, Aglomerace, Regionální centra a jejich venkovské zázemí, Strukturálně postižené kraje a Hospodářsky a sociálně ohrožená území) a jednoho průřezového cíle (Kvalitní plánování regionálního rozvoje).

Metropolitní území se potýkají s výzvami spojenými s jejich rychlým rozvojem a růstem, na který se budou muset adaptovat. Vzrůstající počet obyvatel vytváří tlak na dostupnost bydlení a kapacitu veřejných služeb na úkor zeleně a půdního fondu. Potenciálem metropolí je jejich economic-

ká síla a růst, významná je dominantní pozice v oblasti výzkumu a vývoje a vysoká produktivita práce.

Na rozdíl od metropolitních území vykazují **aglomerace** v porovnání s evropským průměrem pomalejší růst. Budoucí vývoj této skupiny je nejistý, některá území se mohou spíše přibližovat silným metropolitním územím, jiná mohou ztratit. Tato území mají slabší vazby na silné a rychle rostoucí metropolitní území nejen ve smyslu dopravního napojení, ale také co do spolupráce v oblasti vědy a výzkumu. Aglomerace musejí řešit problémy spojené s populačním růstem v jejich zázemí. V některých aglomeracích narůstá sociální segregace. Potenciálem je kvalitní specializovaný výzkum a rozvoj cestovního ruchu, například kongresové turistiky.

Regionální centra plní v území stabilizační roli a měla by plnit roli center daného mikroregionu. Často však mají menší potenciál rozvoje vzhledem ke své poloze (mimo hlavní rozvojové osy), nedostatku pracovních sil, nevhodné kvalifikaci zaměstnanců, nevyhovující infrastruktura a nedostatku služeb. V malých obcích v zázemí regionálních center je problematicky vnímána především dostupnost a kvalita veřejných i komerčních služeb a dopravní infrastruktury. Některá regionální centra mají často značný potenciál cestovního ruchu, který může hrát významnou roli při ekonomickém rozvoji této kategorie sídel, potažmo celého mikroregionu. Vzhledem k vysokému podílu zeleně na rozloze města jsou regionální centra charakteristická vysokým potenciálem pro kvalitu života.

Strukturálně postižené kraje se v minulosti orientovaly na těžební, zpracovatelský a chemický průmysl a v současnosti se vyznačují nízkou mírou ekonomického růstu a významně zaostávají za nejvyspělejšími regiony ČR. Přímou součástí ekonomických problémů je nízká atraktivita pro život obyvatel, menší nabídka perspektivních pracovních příležitostí nejen pro mladé a kvalifikované odborníky a horší podmínky a nízká atraktivita pro podnikání. Regiony mají potenciál v rozvoji aktivit s vyšší přidanou hodnotou.

Problémem **Hospodářsky a sociálně ohrožených území** jsou obecně horší životní podmínky a nedostatek rozvojových příležitostí či omezené možnosti podílet se na rozvoji a růstu ČR. Jmenovat lze celkově slabý hospodářský výkon. V určitých oblastech dochází ke zhoršení sociální struktury (věkové, vzdělanostní), což platí zejména pro území bývalých Sudet. Problémem je také sociální vyloučení, dostupnost

kvalitních veřejných služeb, občanská vybavenost. V mnoha oblastech lze jako problém identifikovat nedostupnost vysokorychlostního internetu, která může negativně ovlivňovat rozvoj místních firem a snižovat kvalitu života. Potenciálem je v některých oblastech vyšší míra sounáležitosti obyvatel s územím a vysoký potenciál pro rozvoj cestovního ruchu. Zemědělské a lesní hospodaření zde má často zásadní vliv na stav krajiny, jejích složek a ekosystémových funkcí.

Poslední cíl, kterým je **Kvalitní plánování v regionálním rozvoji**, je primárně zaměřen na posilování a sbližování strategického a územního plánování, podpoře plánování na bázi funkčních regionů, podpoře podmínek pro spolupráci v území, zohledňování územní dimenze v sektorových politikách a rozvíjení chytrých řešení ve veřejné správě.

Akční plány SRR jsou implementačními dokumenty SRR v gesci Ministerstva pro místní rozvoj. Jejich příprava probíhá na základě principu partnerství členů z pracovních skupin. Budou vytvářeny vždy na období dvou let. V tuto chvíli připravuje MMR s partnery Akční plán SRR 21-22, jeho předložení vládě se předpokládá 30. listopadu 2020.

Územní dimenze je klíčovým a průřezovým principem implementace SRR, jehož uplatnění se očekává napříč resorty a řídicími orgány operačních programů. Intervence je potřeba realizovat prostřednictvím veřejných politik tak, aby odpovídaly potřebám jednotlivých typů území. Akční plány SRR mají vazbu na Koncepti rozvoje venkova, která definuje aktivity, které je potřeba realizovat pro zajištění rozvoje českého venkova. Akční plány SRR dávají vodítko pro integrované nástroje **Integrované územní investice (ITI)**, **Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD)** a **regionální akční plány (RAP)**.

Cíle SRR a opatření i aktivity Akčních plánů SRR budou monitorovány prostřednictvím stanovených indikátorů. U každého indikátoru je definována karta s jednotlivými parametry.

Podrobnější informace o zaměření a implementaci SRR naleznete na stránkách územní dimenze Ministerstva pro místní rozvoj <https://www.mmr.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/strategie-regionalniho-rozvoje-cr-2021>. Na stránkách je interaktivním způsobem, formou Story Map, prezentována SRR včetně propagačních materiálů, prezentací a dalších souvisejících dokumentů.

*Mgr. Zdeněk Opravil, Ph.D.
Odbor regionální politiky
Ministerstvo pro místní rozvoj ČR*

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

SRR21+
Strategie regionálního rozvoje 2021+

ENGLISH ABSTRACT

Regional Development Strategy of the Czech Republic 2021+, by Zdeněk Opravil

In cooperation with various spatial partners, branches and representatives of private, non-profit and academic sectors, the Ministry for Regional Development of the Czech Republic has published the Regional Development Strategy of the Czech Republic 2021+, a national strategic document for regional development. The document was approved by Government Decree 775/2019.